

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 222. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 26-го вересня 1941.

No. 222. Jersey City, N. J., Friday, September 26, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Соузу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОЧАЛИСЯ КОНГРЕСОВІ ДЕБАТИ НАД УЗБРОЄННЯМ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ

ВАШІНГТОН. — Не чекаючи на формальне домагання президента Рузвельта, конгресові лідери почали вже дискусії над узброєнням американських торговельних кораблів як рівнозначним зморою Невтральностевого Закону. Сенатор Конналлі, голова сенатської заграничної комісії, заявив, що він внесе законопроект в справі узброєння кораблів, який на його думку буде прийнятий Конгресом. Спікер Рейборн висловив думку, що Невтральностевий Закон буде змінений в такий спосіб, що американські кораблі зможуть довозити воєнні матеріали та амуніції до англійських пристаней. Прихильники зміни цього закону твердять, що він був ухвалений в тому переказі, що коли американські кораблі не будуть у воєнних зонах, то їх не будуть атакувати. Однак, твердять ці самі прихильники, „Робін Мур“, та „Грір“ не були в дійсній воєнній зоні, проте німецькі субмарини затопили перший, а обстрілювали другий. Тому ліпше узброїти кораблі й дати їм змогу оборонятися перед нападами.

МОРГЕНТАВ ЗА ПІДВИЩЕННЯ ПОДАТКІВ ВІД КОРПОРАЦІЙНИХ ДОХОДІВ

ВАШІНГТОН. — Секретар скаргу Генрі Моргентав, зізнаючи перед фінансовим комітетом палати послів, заявив, що федеральний уряд повинен наложити податки на ті доходи корпорацій, що перевищують 6% від інвестованого капіталу. Таке оподаткування тривало б лиш під час теперішнього виняткового стану та обтяжило б лиш більші корпорації, що заробляють великі суми.

АМЕРИКА НЕ ВИСЛАЄ МІСІЇ ДО ГЕН. ДЕ ГОЛЯ

ВАШІНГТОН. Компетентні американські кола рішучо заперечили поговорки, наче б уряд Злучених Держав Америки приготував вислати дипломатичну місію до французької Екваторіальної Африки, яка є під зверхністю ген. де Голя. Ці кола заперечують, що висилка такої місії властиво означала б визнання комітету „Вільних Французів“, а покищо американський уряд не є готовий це зробити, бо визнає уряд Петена.

ПОЛІТИКА „ВИЖИДАННЯ“ Є НЕБЕЗПЕЧНОЮ — КАЖЕ Д-Р БАТЛЕР

НЬО-ІОРК. — Д-р Н. Морей Батлер, президент Колумбійського університету, отираючи 188. академічний рік, заявив, що ці американці, які доводять урядові вести політику виживання, основно помиляються в своїх міркуваннях. Він твердив, що світ стоїть перед вибором: бути знищеним тоталітарними силами, або спасеним демократіями. Алянійська Заява президента Рузвельта й прем'єра Чорчила, говорив д-р Батлер, є тим дороговказом, по якому мають іти всі сили, що змагаються до покірності тоталітарної загрози. Тому ліпше є рішитися тепер, ніж ждати поки буде запізно.

НІМЦІ ПОВИННІ ГОДУВАТИ ПІДБИТИ НАРОДИ — КАЖЕ ГОЛ

ВАШІНГТОН. — Кордел Гол, пишучи публичного листа до Сенатського Комітету Заграничних Справ, висловив думку, що Німеччина є одиноким відповідальним за катастрофальне харчеве положення в Європі. І тому вона сама має обов'язок годувати ці народи, котрі здобула своїми підбоями. Гол твердить, що американський уряд має велике співчуття з усіма терплячими народами, від Китаю по Фінляндію, одначе, Німеччина забрала велику кількість поживи з тих країв, отже вона сама повинна подбати про те, щоб ці народи мали що їсти.

МАРИНАРКА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ УЗБРОЇТИ 200 КОРАБЛІВ

ВАШІНГТОН. — Департамент мариноарки поспішно приготував проти-летунські й проти-субмаринські гармати, якими задумує узброїти 200 американських торговельних кораблів, які возитимуть воєнні матеріали до Англії. Ці кораблі належать до найкращих з цілої американської торговельної флотії й збудовані так, що можуть зносити додатковий тягар гармат, чого не було в 1917. р., коли президент Вільсон рівнозначно встановив узброїти торговельні кораблі.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАШІНГТОНІ?

ВАШІНГТОН. — У Вашингтоні кружляють неперевірені відомості, що теперішній французький амбасадор Гастон Генрі-Гей уступить, а його місце займе Шарль Ріст, бувший директор Банку Франції. Генрі-Гей був назначений лиш на 6 місяців, а останнього липня уряд у Віші не відновив його назначення. Перед двома тижнями французький амбасадор дав інтерв'ю американським журналістам, в якому рішучо заперечив, наче б то він був відкликаний до Франції.

ТРЕБА ПРОДУКУВАТИ БІЛЬШЕ, КОЛИ ХОЧЕМО ПОМОГТИ РОСІЇ — КАЖЕ ДЖОВНС

ВАШІНГТОН. — Джесі Г. Джовнс, федеральний амбасадор пошти, заявив, що якщо Америка хоче помагати Англії й Росії, вона мусить побільшити продукцію. Він твердив, що ОПІМ має виробити план щодо побільшення продукції та предложити його до виконання. Покищо, говорив Джовнс, американські фабрики працюють добре та видають передбачену кількість воєнних матеріалів.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ ДОПУСТИТИ ДО ЗІРВАННЯ АМЕРИКАНСЬКО-ЯПОНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

З добре поінформованих столичних джерел повідомляють, що американсько-японські переговори в справі згаданих відносин на Далекому Сході ввійшли знову в критичну фазу та можуть перерватися. Президент Рузвельт має настоювати, щоб за всяку ціну не допустити до зірвання тих переговорів. Труднощі походять з боку Японії, яка не хоче дати гарантії щодо Сибіру. Японія стала більш непримиримою в останніх тижнях, коли німецькі армії заняли Київ та станули на порозі Данеєвського басейну. Американці є того переконання, що Японія далі задумує вдарити на Сибір, щоб тим причинитися до цілковитого упадку Советського Союзу. Президент Рузвельт та секретар стейту Гол за всяку ціну хочуть якнайдовше тримати большевицький фронт, щоб якнайбільше виснажити німецькі сили.

РАДИКАЛЬНІ ГРУПИ ПІДГОТОВЛЯЛИ ПЕРЕВОРОТ В АРГЕНТИНІ

Рамон Кастільо, заступник аргентинського президента, заявив, що радикали, націоналісти й інші групи хотіли зробити державний переворот в Аргентині. Однак цей заговор не був глибоко розгалужений і не мав багато прихильників. В змові є замішані кількох старшин з летунської школи в Кордобі та летунської станиці Парана. Радикальні послы в парламенті, головню Равль Дамон Таборда, голова слідчого комітету, обвинувачують навіть самого заступника голови держави, Кастільо, що він бундує то є „про-нацист“ та сприяє про-німецьким елементам в армії та політичному апараті Аргентини. Однак сам Кастільо заявив, що неупісний державний переворот є виключно аргентинського походження й в жадній мірі не є впомаганий чи плянований заграничними чинниками. Таборда обвинувачує в змові, між іншими, таких старшин, як ген. Батіста Моліна, ген. Менендес, от. Грізоля й ін.

МАЙОР ЕЛІОТ ПЕРЕДБАЧУЄ НІМЕЦЬКО-БОЛГАРСЬКИЙ НАПАД НА ТУРЕЧИНУ

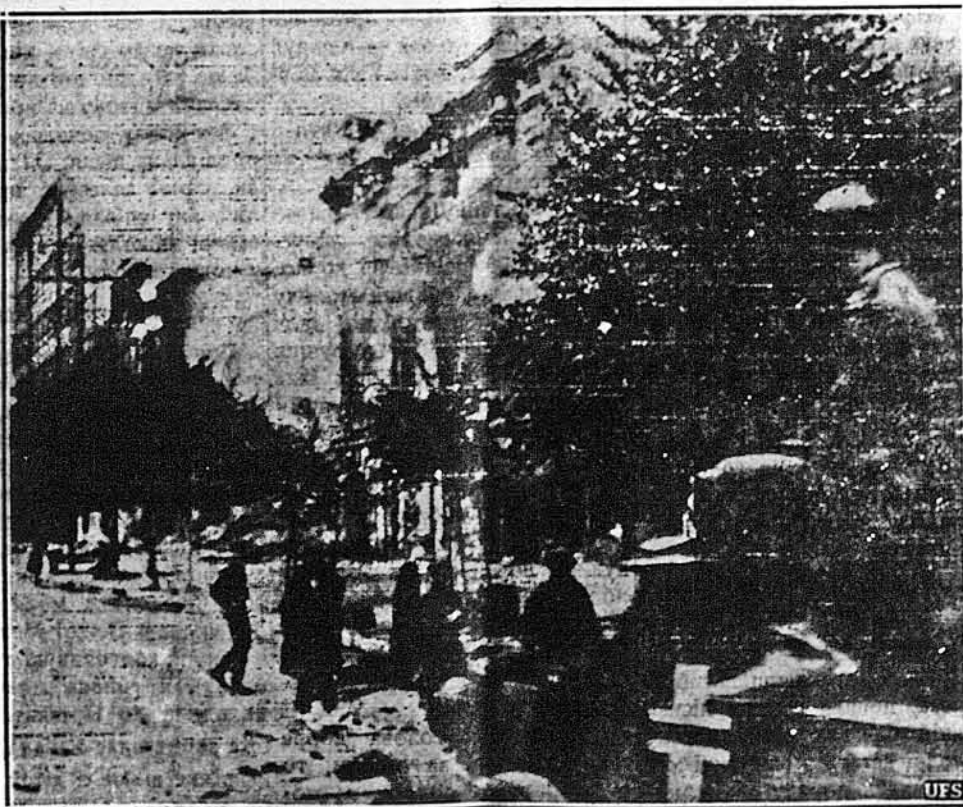
Майор Джордж Філдінг Еліот, військовий спеціаліст, пише в „Нью Йорк Геральд Трібюн“, що Німеччина веде тепер велику підготовку для нападу на Туреччину. Ходить й про доступ до Чорного моря, отже про Дарданелі. Маючи велику частину України в своїх руках, пише Еліот, німці приготувалися до нападу на Кавказ. До цього вони мусять ужити Чорного моря. А тому, що на Чорному морі вони мають лиш кілька румунських кораблів, вони мусять впровадити тамтуди ще свою флоту та італійську флоту. Німці натискають тепер на Туреччину, а коли не вдасться добровільно дістати Дарданелі, Німеччина візьме їх силою. До цієї акції Німеччина запряже Болгарію, яка скорше піде воювати проти Туреччини ніж проти Росії, до якої в Болгарії є досить великі симпатії. Німецькі здобутки на Україні, пише Еліот, роблять своє враження на турках. А це може вплинути на це, що Туреччина уступить.

НІМЦІ БОМБАРДУЮТЬ ЛЕНІНГРАД

Німецькі звідомлення говорять, що боротьба за Ленінград розпочалась вже таки в самім місті. Німецькі моторизовані частини всуваються між мури міста і там завдають велике знищення. Советські війська завзялись обороняти кожну вулицю. Німці заповідають, що внаслідок цього місто зазнає страшного знищення, подібного до того, яке зазнала Варшава. Щодо решти фронтів, то німці знов прибрали мовчанку. Та це не означає, що вони зазнають невдач. Вони нераз мовчали перед тим, а опісля виказували успіхи. Після всякої правдоподібності німці мовчать тому, бо не йдуть вперед, а зводять боротьбу з ціллю якнайбільшого винищення противника. Проте ця мовчанка означає, що лінія на захід від Харкова, поспішно створена маршалом Будьонним, видержує. Під Києвом, німці стверджують, останки двох окружених советських армій далі зводять опір, але цей опір скоро буде закінчений.

БОРОТЬБА ЗА МУРМАНСЬК

Советські звідомлення говорять, що німці повели другий раз наступ, щоб захопити на Північній морі советський порт Мурманськ, але советські війська відбили їх з тяжкими втратами. Цей порт для Советів дуже важний, бо через нього вони могли б дістати поміч від Британії. В тих околицях, кажуть советські звідомлення, вже впали сніги і запанували морози. Німці не можуть видержувати цього холоду. Коли ходять про інші фронти, то всюди советська армія вповні видержує напір.

СЦЕНА З ЗАНЯТОГО НІМЦЯМИ КИЄВА. Німецька світлина, передана радіом з Берліну, показує від німецьких військ у Київ, столицю України, по його капітуляції. Довкола міста йшла довга й крива боротьба через багато днів. Німецька цензура сказала про цю світлинку, що в місті лишилися лише недоростки, але на світлинці люди виглядають дорослими.

АЛІАНТСКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД ПОВОЄННОЮ ЄВРОПОЮ

ЛОНДОН. — За ініціативою британського уряду скликано 24 вересня ц. р. до палати Ст. Джеймс в Лондоні алянійську конференцію, в якій взяли участь представники 11 держав, належачих до алянійського блоку. Та конференція мала за завдання застановитися над повоєнним положенням. Представники однодушно прийняли „Алянійський чартер“, уложений у вісьмох точках на морі Рузвельтом і Чорчилем. Цей чартер прийняли навіть Совети. Один з представників заявив, що цей чартер є дуже загальниковий, коли всі держави, які мають такі відмінні інтереси, однодушно згодилися на нього. Далі та конференція застановлялась над прокормленням Європи після того, як закінчиться війна. Бритійський міністер Іден заявив, що Британія готова в тім напрямку співпрацювати і дати в границях своїх засобів Європі поміч. Він також заявив, що в тім напрямку ведуться переговори з Америкою і Америка також в засаді згодилась по закінченні війни дати для Європи харчі й інші потрібні сирівці, як бавовну. Назагал завданням Британії і Америки буде якнайскорше оживити економічне життя європейських народів і наладити товарообмін.

ЯПОНІЯ В ФІНАНСОВІЙ СКРУТІ

ТОКІО. — Внаслідок економічних натисків з боку Америки і Британії, а також внаслідок довгої виснажуючої війни в Китаю, японські фінанси зачинають зазнавати небезпечного напруження. Японський уряд, щоб те напруження облекшити, обмежив свій бюджет на близько півтора біліона ен, хоч потреби на війну не то, що маліють, але далі зростають. Цілий національний прихід Японії виносить 30 біліонів ен. Половину з того приходу витрачує держава на воєнні цілі. А що податків держава не може стягнути більше, як на п'ять біліонів ен, прибрано один біліон ен, який держава задовжувється.

НІМЦІ ВІДКИДАЮТЬ ВІЙНУ ЗА „ПІНК СТАР“

БЕРЛІН. Представник німецького уряду заявив, що справді не є стверджено, чи це німецька субмарина затопила американський корабель „Пінк Стар“, але дуже можливо, що це було дійсно діло німецької субмарини. Та що з того? Цей корабель першусього, плив під Панамським прапором. По друге, його „украдено“ від Данії і взято на власність Америки. По третє, він був в гурті британського конвою, хороненого британськими кораблями. По четверте, він був узброєний, говорив німецький представник уряду. Німецька преса далі гостро критикує президента за те, що, мовляв, він впи-хав Америку до війни. Також гостро атакує секретаря Накса за те, що він заповів узброєння американських кораблів. Німці кажуть, що далі будуть затоплювати американські кораблі.

ПОЛЬСЬКІ ПРЕТЕНСІЇ НА АЛІАНТСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЛОНДОН. — Перед алянійською конференцією, що відбулась дня 24 вересня в палаті Ст. Джеймс, в імені Польщі виголосив промову президент Польщі, Рачкевіч. Він заявив, що Польща, яка перша збройно спротивилась німцям, повинна відіграти в повоєнній Європі, а також тепер, значну роль. Він заявив, що має глибоке переконання, що світ не допустить до того, щоб по війні Польща вийшла меншою, що до її границь, ніж була передтим. Границі Польщі мусять бути привернені вповні, заявив він.

ФІНЦІ МОВЧАТЬ ПРО БРИТІЙСКУ НОТУ

ГЕЛЬСІНКІ. Фінський уряд покищо мовчить про британську ноту, в якій Британія заявила, що уважатиме ворогом Фінляндію, коли та продовжуватиме війну з Советами. Ця нота викликала негодування в офіційних колах Фінляндії. Правдоподібно уряд, передумавши цю справу, на днях помістив у своїх газетах ту ноту, а також відповідь на неї.

СОВЕТИ ПРИПЕЧАТАЛИ РЕПУБЛИКУ НАД ВОЛГОЮ

МОСКВА. — Советський уряд офіційно припечатав долю німецької федеративної республіки над Волгою і територію тої республіки включив до інших адміністративних одиниць. Всіх німців, в числі поверх пів мільона, виселено на Сибір.

ПРОТИНІМЕЦЬКІ БУНТИ

БУДАПЕШТ. — Малярські газети говорять, що в Сербії повстанці напали на одно містечко і шойно прибуття нових німецьких сил запобігло цьому, що того міста вони не здобули від окупаційних німецьких властей. По цілій території серби переводять повстанці протинімецькі вчинки. З Берліна доносять, що телефонічне połącження між Німеччиною і Загребом внаслідок саботажу перерване. З Лондону доносять, що в Чехії наступив вибух фабрики амуніції, в якій згинуло коло сотки німецьких робітників. Подібний вибух наступив в Франції, в Бордо, де вибухла фабрика штурнової газоліни. В Франції власті арештували за саботаж чергових 23 людей.

БОЛГАРІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗАМІР ВОЮВАТИ

СОФІЯ. — Болгарський уряд видав офіційне заперечення, наче б він думав вступати в війну проти Советів. Також заперечив, наче б хтонебудь на Болгарію натискав.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошення хочє мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАМ'ЯТИ „ВІРМЕНСЬКОГО ПОЛЯКА“

Свого часу писали ми про „білого крука“ серед провідних поляків в Америці. Мали ми тоді на думці Казимира Глуховського, відомого українському громадянству можливо більше з „шифкартового“ бізнесу ніж з політики. А згадували ми за нього з нагоди його брошури, в якій він присвятив чимало місця теж і відношенню „нової Польщі“ до українців і України. Отже того Казимира Глуховського вже не стало в живих. Помер у Віндзор, в Канаді, де мав вести польське бюро пропаганди при тім польській легіоні, чи тій армії, що там формується.

Вже те, що ми згадуємо добрим словом людину, що вела в Нью Йорку і при польській армії польське бюро пропаганди, хіба вказує наглядно на те, що не є ми тими запеклими „шовіністами“, що добачують у поляків тільки саме чорне. А так нас часто представляє польська преса. Ні. Ми ними не є. Іде тільки добуємо в поляків, чи в польській журналістиці і літературі, хоч крихітку людського відношення до українського народу і його політичних змагань, про це ми завжди згадуємо й те підносимо. І так само поступаємо теж і з покійним Казимиром Глуховським. Знаємо, що він був безсумнівно великим польським патріотом і працював для Польщі з цілим серцем. Та цінимо його за те, що працював теж і з розумом. А тому і не забував, що сам походить з Покуття, з галицької землі, що має українську більшість. Він не тільки добре знав ту більшість і говорив українською мовою, але знав теж добре, чим живе серце й душа українського народу. Тому теж визнавав добре і в трагедії українсько-польських відносин. І тому саме, беручи під увагу польсько-українську криваву боротьбу в минулому і сучасному, приходив до висновку, що та боротьба є руйною як для Польщі так і для України і повинна бути зліквідована назавжди. Саме тому був за радикальну ревізію тих відношень.

Покійний Глуховський не був за „велику Польщу“, а за „здорову“, не за історичну, а за модерну, вправді демократичну. Він мав відвагу сказати, що не виплатиться далі проливати кров за кусень української землі на сході, а зате краще шукати інших способів замирення з українським народом.

Думки покійного Казимира Глуховського були щирі, логічні, випливаючі з тих демократичних засад, які він визнавав і які бажав застосувати польському громадянству. Та, як можна легко догадатись, такий „простий демократ“ не міг підходити під руку тим, що ще даді навіяні шляхотським духом. Тому його особа, як нам здається, не мала впливу ні на урядову польську політику, ні на польські урядові кола навіть тоді, коли вони опинились на імміграції. Ось тому ті його думки могли надаватись хіба на видання брушури, і то власним коштом, а не на практичне використання тими, що кермують польською державною політикою. Та з нашого боку згадаймо за того „вірменина“ (з походження), що виріс на українській землі в поміщицькій хаті й був вихованим по польськи, як і його батько, але мав серце теж і для українського народу.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(17)

Репях попросив гостей у ко-
мору, де була приготована ви-
пивка і закуся. Не встигли го-
сті випити по чарці, як з на-
двору почулась козацька піс-
ня, а далі три вистріли з пі-
столя, що означали приїзд мо-
лодого. І гості вийшли дивити-
ся на боярський поїзд.

Біля воріт стояло чимало
хуторнянських парубків, а на
самих воротах стояв з солом-
яним кійком хлопчик, не пу-
скаючи поїзда у двір без ви-
кupu. Далі за ворітми на о-
сідланих конях зукрашених
стяжками гарцювали бояре, а
за ними на сірим коні під до-
рогим чапиром і сам моло-
дий Очеретько, котрий по то-
дішньому звичаю повинен був
або перескочити конем через
ворота, або дати парубкам і
хлопцям з солом'яним кійком
викуп.

— Та не крути, Іване, коня,
— озвався один із парубків,
— усе одно, Горинні без ви-
кupu не дамо! — І як не си-
дувався він перескочити воро-
та, щоб присоромити парубків,
та йому не вдалося і викинув-
ши таларя на мотгорич, вихром
улетів у двір, а за ним і бояре.

Угледівши під коморою на-
шав, Іван круто повернув свого
коня і по козацькому звичаю
уклонився їм до правого стре-
мена і повернувшись знов, від-
летів до того місця, де стояла
його молода з друзками, а за
ним і бояре.

— Привітаю доброго коза-
ка і його товариство, — про-
мовила Гориння низько кла-
няючись, — і прошу милости
до господи. — І передавши
старший дружці коровай, узя-
ла за повіддя коня, доки мо-
лодий зіскочив із сідла.

Вікова Столиця України в Німецьких Руках

Київ, символ довговікових змагань українського народу за свободу й незалежність, знову зняв чоловіче місце на сторінках світової преси, коли в п'ятницю, 19 вересня 1941 р. німецькі війська заняли його по довший облозі. Кожний політичний український почин і рух, ставив Київ як центр і о-
статочну мету своїх змагань. З Києвом зв'язана вся історія України; там починалася куль-
турна й політична думка українського народу, там розви-
валася державна ідеологія, там кичилося та виростало ядро української нації.

З історії Києва.

За Українською Загальною Енциклопедією, Том II. пода-
ємо про Київ так:

Уже в до-кам'яній добі укра-
їнської історії Київ, після пе-
реказів, мав існувати як центр
тодішнього життя в східній
Європі. Легенди зв'язують за-
сновання Києва з Києм та св.
Апостолом Андрієм. Ще інші
жерела подають, що Київ це
„Дніпрове місто“ або „Дан-
пардстад“, в якому проживав
король остроготів Германаріх.
Чужі жерела подають, що Ки-
їв, Київ, Куява, Куяба, Хуц або
Хуніград, відігравав дуже
важну роль як центр на пере-
хрестних шляхах, що вели на
схід і захід, північ і південь.
Вже в ранній відомій істо-
рії Київ стає осередком тор-
говлі, промислу та цивілізації
на цій європейській схід.

На початку XI століття Ки-
їв стає столицею могутнього
українського князівства. Укра-
їнський князь Ярослав Муд-
рий багато брав про його при-
красу та розбудову. В 1169 р.
Київ руйнує Андрій Боголюб-
ський, в 1203 Рюрик Ростисла-
вич, а в 1240 р. татари. Після
того занепадає аж до заняття
його суздальським князем Я-
рославом Всеволодовичем. Під
охороною Литовсько-Руської
Держави Київ відроджується
та стає знову політичним, тор-
говельним і культурним цент-
ром не тільки України, але ці-
лої східної Європи. Після
Люблінської Унії 1569 р. Київ
стає столицею воєводства, де
відбуваються соймики (пізні-
ше перенесені до Житомира).
В 1649 р. є свідком тріумфаль-
ного візду Богдана Хмельниць-
кого по численних перемогах над
військами польського короля.
Після Андрусівського догово-
ру в 1667 р. Київ був прилуче-
ний до Москви. В 1797 р. Київ
став губернським містом.

В 1917 р. золотий Київ стає центром Української На-

ціональної Револуції та сто-
лицею відродженої Української
Держави. Там сидили й уряду-
вали Українська Центральна
Рада та Український Генераль-
ний Секретаріат; там відбули-
ся масові з'їзди селянські, ро-
бітничі, кооперативні, військо-
ві й національні. Все-українсь-
кий Національний Конгрес
відбутий в дні 18—22 квітня
1917 р. виніс домагання націо-
нально-політичної автономії
для України. II. Все-українсь-
кий Військовий З'їзд в червні
1917 р. домагається україніза-
ції армії. 20 листопада 1917 р.
Центральна Рада проголошує
відомий III. Універсал, що про-
голошує й встановлює повну
автономію України. У вересні
1917 р. відбувається в Києві
конгрес народів східної Євро-
пи, який домагається перебу-
дові російської імперії на фе-
деративну республіку. 22 січня
1918 р. Центральна Рада на чо-
лі з проф. М. Грушевським
проголошує IV. Універсал та
повну самостійність України.
В лютому 1917 р. приходять до
Києва німці та 27 цього міся-
ця розганяють Центральну Ра-
ду й встановлюють ген. Павла
Скорпадського гетьманом У-
країни. По ліквідації гетьмана-
ту і прогнанні німців з Укра-
їни, Київ стає осідком Дирек-
торії УНР. Дня 22 січня 1919
проголошено в Києві здуку у-
країнських земель в одну со-
борну Українську Народну Ре-
спубліку, яку то здуку затвер-
див 23 січня 1919 р. Трудовий
Конгрес, що зібрався того дня
на наради. Дня 31. серпня 1919
р. Київ здобувають об'єднані
українські армії (УГА та Дієва
УНР). В осіні 1919 р. Київ опа-
нують більшовики. Весною
1920 р. Київ здобувають укра-
їнські війська під проводом С.
Петлюри, що були разом з
польською армією. Півд-
ського, у зв'язку з українсько-
польським договором з квітня
1920 р. Після поновного занят-
тя більшовиками Києва столи-
цею УССР, стає Харків як
протиставлення „буржуазному,
жовто-блакитному Києву“.
Пізніше, для „тактичних згля-
дів“, Москва знову переносить
столицю УССР до Києва.

Поділ Києва.

Нинішній Київ ділиться на
такі ділянки: Старий Київ,
Липки, Печерськ, Лукіянівка,
Поділ і Звіринець. Головні ар-
терії творить вулиця Хрещ-
та. Київ має такі сади: Ботані-
чний, Пролетарський (коли-
шній Царський), Кадетський,
Гай і Купецький. Через Дніпро

ведуть два мости: залізнодоро-
ний і ланцюговий.

Київ за більшовицького па-
нування був не тільки столи-
цею УССР, але також столи-
цею округи. Київська округа
має: 14 міст, 2,255 сіл, 25 ра-
йонів та 1,594,800 мешканців,
з чого на українців припадає
78%, на жидів 10%, на моска-
лів 8.5% і на поляків 1.5%.
Сам Київ має тепер 850,000
мешканців, з чого 65% украї-
нців (американські газети пода-
ли, що українців в Києві нара-
ховують на 80%).

Київ по Москві й Ленінграді,
це третє по величині місто в
Советському Союзі.

Культурні огнища.

Вищі наукові заведення Ки-
єва: ВУАН (Все-Українська
Академія Наук), ІНО (Инсти-
тут Народної Освіти), та Ін-
ституту Політехнічний, Сіль-
сько-Господарський, Медич-
ний, Музично-Драматичний,
ім. Лисенка, Мистецький Інсти-
тут (з Українського Академіч-
ного Мистецтва, основаного в
1917 р.) та Електротехнічний.

Київські Музеї: Все-Україн-
ський, Кооперативний, Зоо-
логічний ВУАН, Геологіч-
ний, Антропологічний ім. Хв. Вов-
ка, Все-Український Музей ім.
Шевченка, Музей Мистецтв ім.
Ханенків з великими збірками
світового мистецтва (Рубенс,
Тіціан, Рембрандт, Веласкес).

Старинні пам'ятники Києва.

В Києві є багаті археологі-
чні селища (під землею) з
палеоліту на Кирилівській ву-
лиці, там теж є пам'ятники не-
оліту. До мистецьких пам'яток
належать: Десятинна Церква
(986—996), Софійський Собор
з 1017 р. з численними мозаї-
ками й фресками XI в.; домо-
вина Ярослава Мудрого, решт-
ки „Золотої Брами“ з 1037 р.
церкви Ірини з 1037 р., Києво-
Печерська Лавра й церкви:
Михайлівська Видубицького
монастиря з 1088 р. та Золото-
верхового монастиря з 1108 р.
з фресками й мозаїками, Спас
на Берестові XI—XII в. на Пе-
черську, з фресками, перебу-
дований в середині XVII в.,
Кирилівська Церква з 1140 р.
з фресками XII в. і мальови-
ми Врубеля, Успенська Церква
на Подолі з 1131 р. і Трьох-
святительська з 1184 р.

Величаві будівлі з доби ба-
рока завдячує Київ гетьманови
Іванові Мазепі: Михайлівський
собор (1690—1694), Братерська
церква на Подолі з 1695 р.,
церква Всіх Святих Лаври
(1696—98), церква Юрія Виду-
бицького монастиря.

До будов по-мазепинської
доби (пізніше бароко) на-
лежать: брама Заборовського,
Митрополичий Дім б. Собор-
ської катедри (середина XVIII

ст. перед нею навіприсідки при-
співуючи: „Отак чини, як я
чиню“. І так вони веселились
трохи не до світа, поки друз-
ба не нагадала, що пора бра-
товити молоді на нове життя.
За стола почулась жалібна
прощальна пісня: „Пливи, пли-
ви, сирій селезю, проти во-
ди“, яку співали друзки одя-
гаючи молоді у виражаючи її
у нову господу.

Х. Нещасна у щасті.

Пройшов рік, пройшов дру-
гий, третій і п'ятий, як Оче-
ретьки оженили Івана, та все
ждали няньчити унучат, але їх
не було. Іван почав погляда-
ти на Горинню з під лоба, тай
Гориння добре догадувалась,
чого її домашні бажали і Іван
сумнівся. І не раз приспавши
всіх, крадькома молилась пе-
ред іконою Божої Матері по-
слати їй хоч єдиную утіху, та
мабуть її грішна молитва не
доходила до Пресвятої. Вона
жде запитувала і знахарок, пі-
ла всяке зілля, а дітей усе та-
ки не було. Часто їй здава-
лось, що її Іван не знайшов
того щастя з нею, якого шу-
кав, і їй це так улізло в мізок,

що вона не видержала і зане-
дужала.

У неділю на різдвяних мя-
сних старі Очеретьки попо-
луднували вийшли за ворота.
Старий був сумний, і стара
запримітивши його смуток,
сиділа мовчки, тільки деколи
зідхала.

— Чого ти зідхаш? — grim-
нув на неї Очеретько. — Тобі
мало того, що у хоті, так тут
ще тебе не бачили? Одну вже
укала, так і мене хочеш у-
красти?

— Як тут чим винна? — о-
правдалась стара. — Шож я
їй, ворог чи що, що ти мене
винуватиш?

— Когож винувати, як не
тебе з твоїм розумним сином?
Чого вам від молодіци треба,
що ви ніколи по людськи на
неї не глянете!.. Ви думаєте,
вона не догадується, чого вам
треба?.. Шож, вона квочка, чи
що, що не хоче на гнізді си-
діти?.. Не має на вас доброго
ката, щоб почав катувати пер-
ше матір, а тоді сина! А то ти
й зостарілась, а розуму чорт
має і за гиндичку.

(Дальше буде).

Київська група, або армія-
на група ген. Кравця, утворена
в серпні 1919 р. з І. І. Корпу-
сів УГА, Запорозького Корпу-
су Дієвої Армії та повстанців
от. Соколовського й от. Мор-
далевича під команду ген. А.
Кравця й зміцнена 9. і 4. гар-
матними полками УГА та 6.
гарматним полком СС-ів з ме-
тою відбити Київ, що й довер-
шила вночі 31. серпня 1919 р.

Київська дивізія, 4. Київська
стрілецька див. армії УНР; на-
чалний от. Юрко Тютюнник;
утворена літом 1919 р., пішла
при кінці 1919 р. з останками
УНР на партизанку; 1920 р.
бої з більшовиками в осіні на
Подолі.

Київська козаччина 1855, се-
лянська революція, що вибух-
ла з початком 1855 р. у василь-
ківському повіті й перекину-
лася до тарасанського й сквир-
ського та інших повітів і три-
вала аж до літа. Селяни від-
мовлялися робити панщину й
гуртом „записувалися в коза-
ки“, сподіваючись від цього
визволення з панщини й наді-
лення землею. Рух повстав на
сусільному ґрунті й прибрав
національно-революційні фор-
ми завдяки козацьким тради-
ціям, що жили серед місцевої
людности. Скінчилася козаччи-
на масовими езекуціями та
в'язанням і засланням на Си-
бір головних проводирів.

Київське князівство, утво-
рилося біля половини IX в.;
до XI в. межі мінялися, основ-
ні — рр. Прип'ять, Дніпро з
нинішньою Десною, Стугна
(або Рось) і Случ (або Го-
ринь); в XI—XII вв. розрізня-
ється: 1) земля полян (Русь),
2) земля деревлян і 3) Порос-
ся, заселене „чорними клобу-
ками“, пізніше на Поросі ут-
ворюється 2. більші уділи: Ов-
руцький і Торчевський; татар-
ські погроми причинилися до
запустіння Київського князів-
ства; населення почало висе-
люватися в межі литовської
держави; в XV в. повернене
на провінцію Литви під на-
звою воєводства, яке ділилося
на повіти, що ними кермували
старости.

Київський літопис, літопис
про події XIII в. дійшов до нас
в Іпатському кодексі (1425);
дуже неоднотипний твір, в о-
снові має київські записки;
містить багато елементів ук-
раїнської народної мови; по-
дає відомості не тільки про
події загального українського
характеру, але й про локаль-
но- київські.

Київський Медичний журнал
виходив в Києві від 1928 р.
двічі на місяць.

Київський розспів, круг цер-
ковних мелодій, що виробив-
ся на Україні перед XII в. з ст.
„знаменного“ розспіву; декіль-
ка співів київських розспівів
згармонізували Бортнянський
та Турчанинов.

Київський Університет св.
Володимира, повстав з пере-
несеного до Києва 1834 крем-
ляньського ліцею; мав спочатку
два факультети (філософіч-
ний та юридичний); перший
ректор М. Максимович (1841);
замість зліквідованої виленсь-
кої Медичної Академії відкри-
ли при ньому медичний фа-
культет. За більшовицьких ча-
сів перетворено Київський У-
ніверситет в ІЮ ім. Михайла
Драгоманова та відділено ме-
дичний факультет, із якого у-
творено Медичний Інститут.

Київські гори, назва тої ча-
стини правобічної високорівні,
якої беріг б. Києва порізаний
річками, висота 142.2 метрів
понад рівень моря.

Київські листки (Київський
Місаль), одна з найстаріших гла-
голицьких пам'яток (X в.) ста-
роболгарської мови з числен-
ними чехізмами; в бібліотеці
Київської Духовної Академії,
віднайнена Срезневським 1874.

Київ, легендарний засновник
Києва з племені полян; най-
старший з трьох братів (Київ,
Щек і Хорив), що мали збуду-
вати місто й назвати його на
честь найстаршого брата Ки-
євом.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НАВІЩО РЕДАКТОР

Багато газет подало вістку про смерть Л. Ф. Гартмена, що був довгий час редактором великого місячника „Гартнер Мезезін“, а декотрі газети написали з того приводу статті. Замітно, що „Нью Йорк Таймс“ вважав за відповідне підкреснути в своїй статті, про смерть Гартмена, що редагований ним місячник був усе „умовним побудженням“, себто побудженням до самостійного думання.

Це видимо вважається за важку функцію редактора, а не наклеювання своєї думки або закочування думання до сну, як це деякі люди й на- роди вважають головним завданням редактора.

ХТО МАЄ ПРАВО ГОВОРИТИ

Газета студентів Пенсиль- нійського університету помі- стила статтю за те, щоб аме- риканський уряд негайно ви- повів війну Німеччині.

Замічує в цій статті редак- ція, що до такого переконан- ня прийшло багато студентів, які на випадок такої війни са- мі пішлиб воювати.

Натяк на те, що часто якраз ті про війну рішали, котрих са- мий закон на випадок війни звільняв від воювання.

СМЕРТЬ ЗАБОБОНУ

Каже з приводу цієї статті студентського органу ньюйорк- ський „Таймс“, що та стат- тя є доказом, що в Америці вмирає старий забобон, що, мовляв, кожний народ поділе- ний на „старих“, що виклика- ють війни, і „молодих“, що в цих війнах потім гинуть.

Коли студенти заявляють за війну, в котрій передовсім їм прийдеється воювати, то видно старий погляд на поділ народу вигибає. Видно, мо- лоді признає, що й молоді за- лежить на Америці.

НАРОДИНИ ЗАБОБОНУ

Коли заговорилися про смерть забобону, то варта би поговорити й про причини його народження, щоб вказати дорогу, як запобігти наро- дженню нового забобону.

Отже „Таймс“ каже, що за- бобон про поділ кожного на- роду на старих, що війни ви- кликують, і молодих, що в тих війнах воюють, зродився з досвідів першої світової вій- ни, головні з того, що старі американські політики не ви- користали воєнної перемоги для зроблення доброго мира. Цим вони немовби розтратили всі ті великі жертви, які американський народ поніс у війні.

Виходила би з того ясна порада: хто хоче, щоб аме- риканська молодь у майбутньо- му цілила Америку, треба, щоб її воєнні жертви викорис- товано для вартісного мира.

ЖЕРЕЛО ЗАБОБОНУ

Заглянувши ще глибше в жерело того забобону, поба- чимо, що він виріс з почуття молодих людей, що за їх інте- реси народ не думає, коли робить кепський мир. Відби- та від загальної струї народу молодь попадає в забобон.

Подібні думки висказав ще перед початком цього століт- тя український учений Митро- фан Дикарв, коли він припи- сував розвиток забобонів се- ред українського народу цій загальній, що розрослася між духовим життям освіченої ча- стини й „простого народу“. Через цей розріз „простий на- рід заспокоює більшу частину своїх духових потреб власни- ми способами“, — писав Ди- карв.

Зарадити цьому хіба через зрівняння цієї загальної

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Квартальні збори 204. відділу У. Н. Союзу.

В суботу, 13. вересня 1941 р. відбулися тримісячні збори 204. відділу У. Н. Союзу в приватності кількадесяти чле- нів та управи відділу. Отво- рив збори голова відділу, п. Е. Ляхович, та відчитав програ- му зборів.

На першу точку програми взято пологодження листів, що наспіли на руки управи. І так, відділи УНС, Т-во „Дніс- тер“ та Т-во „Зоря“, прислали запрошення на ювілейні свята й бенкети. Від української греко-католицької парохії на 7. вулиці прийшло прохання, щоб відділ прислав своїх представників на збори в спра- ві будови цілоденної українсь- кої школи в Нью Йорку, а від православної церкви при 14. вулиці наспіло прохання, щоб відділ допоміг матеріально місцевій школі, де ходить ба- гато дітей членів відділу; звідси прийшов лист від аме- риканської організації „Бон- делс фор Брітен“, щоб відділ взяв участь в маніфестації, що мала відбутися в середу, 17-го вересня п. р. По короткій дис- кусії ухвалено взяти участь в обох бенкетах згаданих това- риств; ухвалено, що на бенке- ті піде 6 членів управи відді- лу та чотирьох членів. Тих о- станніх вибрано: п. Мороза, паню М. Близнакову, п. Мар- кова й п. Козачка. Ухвалено підтримати обі церкви та ви- зяти офіційну участь в параді організації „Бонделс фор Брітен“. При тім відділ ухва- лив, щоб управа написала до згаданої організації листа та подала до відома, чому ми бе- ремо участь, як теж застерег- лася проти будьякого змішан- ня з комуністами.

По пологодженні бажучи справ, управа відділу присту- пила до складання звітів. Го- лова п. Е. Ляхович говорив, що він працював після своїх спроможностей. На загаль. 204. відділ УНС стоїть добре. Де- колі члени-заягають з вклад- ками, однак з часом їх вивір- нують. Справу несплати треба буде ґрунтовно вирішити на річних зборах. Описав зда- вав звіт з ХХ. конвенції У. Н. Союзу, що відбулася в травні ц. р. в Гарисбургу, Па. Конвен- ція ухвалила багато нових справ, ось як нові грамоти (4 і 5 класа для молоді), внесла ряд поправок до статута, дала деякі полегші старшим чле- нам, постановила будувати приміст для старців та організу- вати спорт між союзовою мо- лоддю.

Пані П. Різнікова, місто-го- лова відділу, здала короткий звіт за своєї діяльності.

Довший звіт про фінансо- вий стан 204. відділу здав се- кретар п. М. Близнак. Він подав про організаційний стан відді- лу. І так: до 31. серпня ц. р. до відділу прибуло 26 старших членів і 21 дітей, з переступ- ними листами прибуло 11 до-

рослих членів, видано пере- ступні листи 2 дорослим, а 3 малолітнім членам, суспендо- вано 20 дорослих, а 13 мало- літніх членів. Відійшли зі зво- ротом готівки 5 дорослих чле- нів, а 1 малолітній. Померла одна члениця, а саме бл. п. Ан- на Січак.

Зо свого боку, говорив се- кретар Близнак, він робив все, щоб збільшити членство відділу: ходив колектувати гро- ші, учав на різні українські підприємства, щоб там приєд- нувати нових членів до відді- лу. Та праця є доволі тяжка, тимбільше, що він кінчить своє денне заняття дуже пізно. Крім тої праці він ходив та- кож на відвідини хорих разом з п. Марковим. Також жалю- ється, що за ту секретарську працю він не є якслід винаго- рджений, членство мусить зрозуміти, що, чи це буде він, чи якийсь інший член, воно мусить платити більше за цю працю. Він також заважував, що понеділкує число союзо- вого органу „Свободи“ є таке, що з нього незадоволені ба- гато членів.

П. Мороз здав звіт в імені контрольної комісії й заявив, що все діловодство 204. відді- лу знаходиться в порядку. П. Марків, доглядач хорих і пра- порщик здав звіт за своїх обо- звязків.

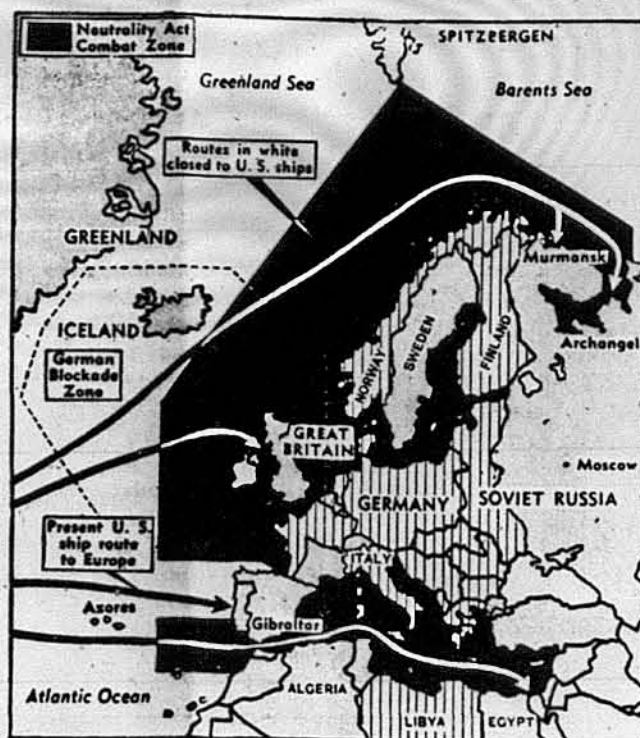
Потім отворено ширшу дис- кусію. Деякі з членів висказу- вали своє невдоволення з по- меншеного понеділкового чи- сла „Свободи“. Їм відповідала голова відділу Е. Ляхович і головний рек. секретар У. Н. Союзу Д. Галичина, які тверди- ли, що це перша спроба й таке видання не є стале. Причиною такого рішення, пояснювали вони, подиктоване тим, що члени платять лиш 30 центів за „Свободу“ в місяць, що цілком не покриває коштів ви- дання.

П. Марків підніс справу ви- датків прапорщиків та догля- дачів хорих. Він твердив, що ці урядники не є обов'язані ви- плачувати свої власні гроші на кошта подорожі та інші ви- датки зв'язані з тими функція- ми. На поставлений внесок у- хвалено, щоб каса відділу звертала всі видатки прапор- щикам та доглядачам хорих.

Також порушено справу бу- дови пам'ятника на могилі за- служеного члена 204. відділу бл. п. Миколи Воробця. У пра- ва має приступити до вико- нання того рішення.

Далі, управа 204 відділу ку- пила 5 примірників „Історії України“ М. Грушевського, я- ку видала по англійськи захо- дом У. Н. Союзу печатня Ейльського університету. То- му, що збори мали до полого- дження цілий ряд важних справ, відложено відчит го- ловного рек. секретаря У. Н. Союзу, п. Д. Галичина на піз- ніші збори.

Володимир Душин, секретар зборів.

ЗА ВІДКРИТТЯ БОЄВОЇ ЗОНИ? — Президент Рузвельт студіює докладно питання можливості ревізії невтраль- ногового закону. Якби до цього прийшло, то тоді можна би звести обмеження плавби американських кораблів по водах довкола Європи. На карті назначе- но чорною краскою простори, що тепер вважаються боєвою зоною.

СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ ПЕРЕД ПИТАННЯМ ВИЖИВЛЕННЯ

Ліонард Несбит, член Албер- тійського Пшеничного Пулу твердить, що Советський Со- юз може небаком мати до розв'язки нове питання про- кормлення населення.

Перед війною, що тривала від 1914 до 1918 р., пише Не- бит, Росія була шпихірем Європи. У дійсності, перед 1914 р. Росія постачала 40 від- сотків світових річних пше- ничних запотребувань імпорті пшениці й занимала перше міс- це між світовими країнами, ек- портуючи пшеницю а також висилала великі кількості яче- ню, жита і вівса. Однак перша світова війна змінила цілком ситуацію. Російське збіжжя зникнуло з світових ринків в часі війни і революції. Експорти розпочато на більш- сяку в рр. 1923—24, однак Росія ніколи не відіскала на- зад свого визначного станови- ща в світовій торгівлі.

У часі збіжжів років 1930- 1931 і 1931-32 експорти росій- ської пшениці збільшилися і вносили 111.8 мільонів буш- лів у першім з згаданих ро-ків і 71.8 мільонів у наступнім році. Описав висилки зменши- лися.

Впадаючим в очі є те, що коли в роках 1909 і 1913 збі- жеві висилки вносили понад 40 відсотків усього вартості російських експортів, їхня ча- стина вносила лиш 15 відсо- тків в часі першої п'ятилітки 1928-1932 р., а впала на 9 від- сотків в часі другої п'ятилітки 1933-1937 р.

У Советським Союзі загра- нична торгівля є державним монополієм. У часі першої п'ятилітки збіжжя висилано з кра- ю без огляду на потреби на- селення, бо треба було загра- ничної виміни, щоб заплатити за потрібну машинерію. Пше- ницю висилано без огляду на те, що в краю панував голод.

Очевидно, що продукція ро- сійського збіжжя не дотриму- вала кроку зо зростом насе- лення. У 1914 р. населення то- дішньої Росії вносило 138.2 мільони, а в 1939 р. 170.5 міль- онів. Збільшення вносить 23 відсотків. Міське населення збільшилося в тім протязі ча- су з 24.7 мільонів на 55.9 міль- онів, себто більше як на 100 відсотків. Але простір під усім збіжжям виказував лиш не- значне збільшення. З почат- ком 1930 років побоювалися, що Росія зможе стало засипу- вати світ своїм збіжжям. Од- наче тепер ясне, що Советсь- кий Союз безнастанно матиме клопоти щодо заосмотрюван- ня свого власного населення у достаточний засіб поживи на- в'ять у часі вражаних літ.

Переважна кількість росій- ської продукції збіжжя пох- дить з України, Північного

Як Поширюють Історію України?

(У тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи товариств, що будуть закуповувати Історію України для американських інституцій чи аме- риканських визначних людей).

Анонія, Конн. Олена Придун переслала збірку в су- мі \$8, щоб за неї вислати два примірники Історії України в англійській мові: один для міської бібліотеки, а другий до бібліотеки в місцевій гай- скул.

Філадельфія, Па. — Теодор Свистун для Ловела Томаса.

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРА- ІНСЬКОГО НАРОДНОГО СО- ЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРА- ІНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗА- ЦІЄЮ.

Кавказу і Криму, що лежать над Чорним морем.

Якщо приїде до того, що Совети ті землі втратять хоч- би тимчасово, або як на тих землях війна спричинить не- лад, то Советський Союз най- деться в дуже тяжкій поло- женню, коли їде про прокорм- лення свого населення.

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“
ПЕРШИЙ АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ
УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ
(ОБРІВКИ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО)
У ВИКОНАННІ НАШОЇ НАЙВИЗНАЧНІШОЇ СУЧАСНОЇ АРТИСТКИ-СПІВАЧКИ
МАРІЇ СОКІЛ

ЦІНА АЛЬБОМУ З РЕКОРДАМИ \$3.00

Цей розкішний перший альбом українських артистичних рекордів буде справж- ньою прикрасою Вашого дому! Альбом виданий по англійськи; надається на дарунок для Ваших американських і інших знайомих, для публичних бібліотек і для шкіл! Це найкращий спосіб знайти інші народи з українською піснею!

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

3 МУЗИКИ

НОВЕ ВІДЗНАЧЕННЯ РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА.

Нашого українського скри- пака-соліста і композитора Романа Придаткевича вибрано одногослосно членом Товари- ства американських компози- торів А. С. А. (Американ Ком- позерс Алаєнс). Вибір п. При- даткевича був запропонова- ний американськими компози- торами Говардом Генсоном, Альбертом Стессельом, Жиг- монтом Стойовським і Бернар- дом Вагенааром.

До товариства належать визначніші американські ком- позитори класичної музики, а президентом є А. Копленд, ві- домий, головний з музики для фільмів в Голівуді.

П. Придаткевич, який звер- нув на себе увагу музикальної Америки своїми симфонічними творами, виступить як соліст- скрипак дня 9-го листопада б. р., виконуючи твори п'ятиох українських композиторів, з котрих двоє є американськи- ми громадянами. Перший з них є Михайло Гайворонський, за- ступлений Суїтою на україн- ські народні пісні і коломий- ські. Другий американсько- турне Т-во „Просвіта“ у Льво- український композитор це ві.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. Do the retail stores receive any fee or percentage for the sale of Stamps?

A. No. The retail stores are offering their facilities as patriotic service, just as banks, savings and loan associations, and others are giving their help in the sale of Defense Bonds.

Q. How can I form the thrift habit necessary for me to buy many Defense Bonds, to help the Government?

A. The easiest way is to instruct your employer or banker to hold back a small fraction of your salary or other income. Even 10 cents a day and a dollar on your birthday will mount up in one year to \$37.50, the purchase price of a \$50 Defense Bond. Bigger savings buy bigger bonds.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

сам концертант, Роман Придат- кевич. Він виконує свої ефек- товні твори на українські на- родні мотиви, а крім того ви- конає разом зі світовою слави піаністом Паолем Галліком свою сонату „пам'яті героям на мотиви Карпатської Укра- їни.

8. грудня 1868. р. засновапо в Галичині українське куль- турне Т-во „Просвіта“ у Льво- український композитор це ві.

РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

при співучасті ПАОЛЯ ГАЛЛІКА і акомпан. Л. КРОЛА
В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)

в годині 8:30 вечером
В ТАВН ГОЛ В НЬО ЙОРКУ, Н. Й.
113 WEST 43rd STREET.

Програма складається з творів таких композиторів: М. Пере- р, А. Дворжак і українських композиторів: В. Барвінський, Т. Якимен- ко, М. Коляда, М. О. Гайворонський (світ) і Р. Придаткевич (соната і українська рапсодія).

БІЛЕТІ в ціні від 83 ц. до \$2.20 набути можна при касі Тавн Гола, перед дием концерту також у „Сурмі“, Нашім Базарі“, бюрі Ст. Ковбасюка, крамниці П. Стасюка, робітні Пасічника, та в Кни- гарні „Свободи“.

УКРАЇНСЬКЕ ПОСТУПОВЕ ТОВАРИСТВО ЖИДАЧІВ

власноує
ОСІННІЙ БАЛ

В СУБОТУ, 27. ВЕРЕСНЯ (SATURDAY, SEPT. 27, 1941)
в VEETHOVEN HALL, 210 E. 5th St. (Bet. 2-3 Aves.) NEW YORK CITY.

Початок у 7:00 ввечір. Вступ 50 ц.

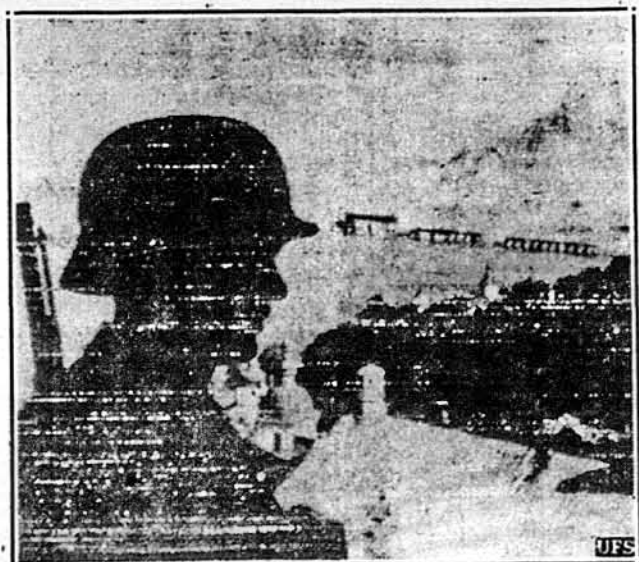
Першорядна оркестра. — Вступна нагорода.

Шановні Приятелі! Отримавши запрошення Вас на наш бал, де буде- мого нагоду стрітисся з нашими приятелями і гарно забавитися. При- йть самі і приведіть своїх знайомих. Тим поможете зменшити нашу за- баву. До милого побачення на балі.

Комітет.

Наспівані на рекорди BICM (8) пісень: „Ой рада б зір- ка зійти“ (з Бойківщини), „Ой пряду, пряду“, коли- скова пісня з Гуцульщини, „І по цей бік гора“, „Ще- рик“, „Та пропив чоловік“, „Веснянка“ і „Весільна пісня“.

В Альбомі, що має чудо- ву колірну окладку в українському стилі, є пор- трети та біографії Марії Сокилі та проф. Рудницько- го, стаття про українські народні пісні й англійський текст зарековдованих пі- сень. Все це прикрашене оригінальними українськи- ми орнаментами.

ПОЖАР КИЄВА. — Німецька світлина, що, мовляв, пред- ставляє німецького вояка на сторожі коло цитаделі в Києві. В далечині видно горючий міст на Дніпрі.

Електрифікація Фарм

Програмова праця для заведення електрики по фермерських домах, котра успішно поступала на протязі кількох останніх років під керівництвом Заряду Електрифікації Фарм, не буде цілковито здержана через те, що метали передусім потрібні на розбудову оборони. Таке рішення Бюро Адміністрації Цивільних Засобів.

Хоч призначено до виконання працю спізнено на околиці п'ять місяців через труднощі, які виникли з плянів оборони, то однак достаточну кількість матеріалів, особливо міді, цинку та алюмінію буде видано Зарядові Електрифікації Фарм, щоби тим уможливити дальшу працю на протязі півтора року, а саме, щоби місячно запроваджувати електрику до околиці тисячі фермерських домів. Хоч пляновано електрифікацію 400,000 фарм за час півтора року, то всеж таки буде можливо ту працю на повну виконати.

Бюро адміністратора Ліона Гендерсона, котре дало дозвіл Зарядові Електрифікації Фарм на продовження праці після обмеженого пляну, вказує, що поширення електрифікації фермерських округів має першорядне значення не тільки для самого хліборобського населення, але в першу чергу це необхідність для здержання загального добробуту та громадської моралі. Також було вказано, що продовження програми не буде додатковим ушкодком

у запасах сили нації, бо Заряд Електрифікації Фарм постійно збільшує свою видатність, щоби йти в парі зі своєю програмою вжитку металів на електричні проводи.

Від 1935. року, коли прийнято закон електрифікації фарм і створено Народню Програму Фарм на те, щоби позаводити електрику на фермах приступним коштом, а саме в тих сторонах, де приватні підприємці занедбали ту справу через певні причини, працю електрифікації фарм виконано на п'ятнадцять відсотків. Коли до того додати тих десять відсотків праці, котру виконано попередню, то виходить, що четверта частина фермерського населення Злучених Держав тепер покористовується електрикою. Після статистичних даних виходить, що на фермах живе понад 50,000, 000 населення і для того, як видно, ще багато праці остається до виконання. Таке обчислення зробив Заряд Електрифікації Фарм.

Заряд Електрифікації Фарм створено згідно з наказним розпорядком президента в дні 11-го травня 1935. року. Рік пізніше ту установу зроблено незалежним тілом з програмою праці на протязі десяти літ, означено конгресом. Дня 1-го липня 1939. року, після переведення другої реорганізації, запропонованої президентом, згадана установа стала складовою частиною Департаменту Агрикультури. Згідно зо своєю програмою вона позичає гроші місцевим групам, зорганізованим після стейто-

НЕБУВАЛИЙ ШЛЮБ.—Дейзі Гілтон, одна з сьомських близнючок, вийшла за 25-літнього Гарольда Естена з Бофало, Нью Йорк. Її сестра, котра з нею зросла, вийшла заміж за Джеймса Мура. Близнючки, котрі мають 33 роки, виступають в одному нічному клубі як акторки.

YOUR ARMY

(This is the twenty-third of series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church Street, New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization).

вих законів, цебто у більшості випадків фермерським кооперативам та іншим необхідним на зиски організаціям.

Позички звичайно призначаються на конструкцію і ведення системи розподілу електричної сили в тих околицях, де не оперує жадна силова спілка. Тільки в дуже рідких випадках позички удіно на будову силових заводів. Позички мається сплачувати на протязі околиці двадцяти років з приходів, які впливають з платень за вживання електричної сили. Адміністрація дає теж позички одиницям на те, щоби тим чином допомогти їм при купні фарм, заведення на ній електричних заводів, а опісля, щоб вживати ту електричну силу. Тому, для тих справ не вдержується окремий бюр, всі доходи треба робити безпосередно через адміністраційне бюро у Вашингтоні.

Загальна Рада, — ФЛС.

НАЛІТИ НА ЕВРОПУ

Бритійські летуни далі бомбардували стратегічні точки в Німеччині і в окупованих німцями краях. Цей раз вони більше уваги присвячували північній Франції. Німечки кола говорять, що ті налети коштують британцям великі жертви. Між 22 червнем і 21 вереснем, кажуть німці, британці втратили на європейським континенті і над Англійським каналом 2,800 літаків. Знов британці говорять, що постійні бомбардування німецьких фабрик починає болуче відбиватись на німецькій військовій промислі.

ЗАПОВІТ МАРШАЛА ПЕТЕНА

ВІШІ. — Маршал Петен висказав бажання, щоб вразі його смерті похоронено його на військовому цвинтарі в місті Вердені, якого він обороняв під час минулої війни. Він заявив, що там є ще один військовий гроб і він хотів би в ньому лежати.

ЕРНЕСТ Р. ГАРТМЕН, начальник поліції з Елвуд Сіті, Па., з машинним крісом, котрим він убив одного бандита й ранив двох інших бандитів, що грабили банк у недалекому Гарисвілі.

huge and clumsy, of large bore and difficult to move. They fired great balls of stone and were quite capable of battering down any wall—given time enough. The solid balls had low velocity and were not effective to any extent against personnel. Consequently, cannon were seldom used for inland fortifications prior to the invention of the explosive shell and the case-shot. Their effect on ships was devastating, however, and seacoast fortifications gristed with cannon long before the weapons appeared as an organic part of land armies.

Coast Artillery activity occurred early in the American Revolutionary War. On July 12, 1776, a battery of eight cannon on Governors Island, New York, definitely carried out a Coast Artillery mission when it engaged five ships of the British fleet in an attempt to prevent passage up the Narrows.

Today, the Coast Artillery is the third of the Army in numbers of men and is unsurpassed in the variety of its armament and missions. The Corps is prepared to engage the enemy under water, on the surface of the land or sea, and in the air. From powerful land-controlled submarine mines, to giant coast-defense guns that hurl armor-piercing projectiles against an enemy fleet a score of miles at sea, to anti-aircraft shells that burst far higher than the highest mountain peak, the Coast Artillery has the armament, the men and the spirit to make attempted invasions of our coasts a costly experiment.

Against attack by hostile surface vessels and their carrier-borne warplanes, the United States Navy and the Coast Artillery operate as a single team whenever the situation warrants.

The Coast Artillery lays fields of electrically controlled submarine mines which can be exploded from shore as hostile ships pass over them. To install and to maintain mines in channels offshore, the Coast Artillery operates part of the Army's seagoing "Navy" of boats ranging from oceangoing mine planters of over 1,000 tons to small motor-yaws. In over a score of stout coastal fortifications, the Corps operates 3-inch and 6-inch rapid fire guns, 10-inch, 12-inch, 14-inch and 16-inch guns and 16-inch howitzers. Deadly accuracy of Coast Artillery fire against distant and fast-moving targets is due to the use of elaborate range-finding and aiming devices—including subaqueous sound-ranging equipment and harbor defense searchlights.

To supplement these or for bringing Coast Artillery fire power

Пересічний чоловік споживає на протязі свого життя поживи і води, що важить 1,400 разів більше від ваги його тіла або коло 200,000 фунтів.

ПРИ ЗАМОВЛЕННІ,

ВИРІЖТЕ ЦЕЙ КУПОН НА КРОПКОВАНИЙ ЛІНІЙЦІ І ЗАШЛІТЬ ЗО СВОІМ ЗАМОВЛЕННЯМ.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“
Р. О. 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Ім'я _____ проситься писати виразно

Адреса _____

Місто _____ Стейт _____

against enemy fleets and landing forces anywhere along our coastlines, the Corps operates railways artillery of from 8-inch to 14-inch calibre and 155 mm. guns that are truck or tractor drawn.

In contrast to the heavy weapons of harbor defense units of the Coast Artillery are the light, fast-moving guns of the anti-aircraft units. The batteries of anti-aircraft guns must detect and hit targets that fly several hundred miles per hour.

The anti-aircraft regiments of the Coast Artillery have a technique all their own, differing from the coast defense regiments and involving problems which will be considered in a succeeding article.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМА, 103 АКРІВ, дім на 9 кімнат, великі будинки, 35 ділянок косяків, 4 коні, трактор і вся машинерія, річка на фармі. Ціна за все \$20,000. Половина готівкою. Додає за молоко \$800 на місяць.

11 АКРІВ ЗЕМЛІ при головній дорозі, дім великий, тижденьний дохід \$500. Ціна \$11,500.

Голоситись до:
L. S. VOZNE,
RINGOES, N. J.

МЕШКАННЯ ДО ВІНАЙМУ

ДО ВІНАЙМУ 6 КІМНАТ, 2064 DALY AVE., BRONX, N. Y. (Корнер 179 Str.)

Нове улаштування. Парове опікати. Рент для своїх уміркованих.

222-3

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

ДОСВІДЧЕНА в веденні ресторану жінка шукає іншої досвідченої в тім бізнесі жінки, або чоловіка й жінки, до відкриття ресторану на спільні гроші. Голоситись письменно на адресу:

A. M., c/o SVOBODA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

БІЗНЕСИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ делікатесів і гроверія, кімната назділ, пропе організація, торг з бізнесу \$400 тиждень. Продається через непорушні між спільниками за ціну \$1,800. Голоситись до:

J. TANSKI,
17 St. Marks Place, New York City.
Tel.: GR. 3-2223.

Даром пробка ЗІЛЛА МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на недомагання шлунка й випробували коштовні ліки й зела, а не пайшли полегші. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Милертона, котрих не заперюється ні варитись, а споживається в натуральній формі. Пожитті пробки переконані, як скрутно діляють в недомаганнях таких, як квас шлунка, газ, нестерпність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомагання, котрі походять зо злого травлення. Щоби переконатися, пишіть по пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.

[] \$1.00 за 1 коробку Мілертону
[] \$1.50 за 2 коробки Мілертону
[] \$2.00 за 3 коробки Мілертону

Пітайте за зіллами Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.

Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ілі ціни важні лише при замовленні прямо з головної офіси.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією перевагою: труною, двома автоматами, краваткою, бальзамуванням, вичищенням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з вітником однієї й належностей за церкву виїзду в цілну.

S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-6446

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch office (Phila):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БІЗНЕСМЕНІВ ПІДПРАЙТЕ СВОІХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВИТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

ТАРЗАН, Ч. 408. Щастя повертається.

TOMMY HAD HEARD TARZAN CALL THE APES, BUT THEY HAD NOT COME; AND IN A FEW MOMENTS TARZAN WOULD DIE.

BESIDE HIM WITH ANXIETY, THE BOY RAISED HIS OWN SMALL VOICE IN THAT SAME CRY, TO SPUR THE RESCUERS.

BUT THE APES HALTED AND TURNED ANGRILY ON OLD GU-JAH, WHO REPORTED HEARING TARZAN'S HELP-CRY. "NOT TARZAN'S CRY! SMALL TARMANGAN'S CRY!" ONE GROWLED.

"SMALL TARMANGAN! OUR ENEMY! NO HELP! GU-JAH'S OLD EARS NO GOOD!" -ANOTHER GRUNTED, "WE GO BACK! LET SMALL TARMANGAN DIE!"

Том чув і зрозумів, що Тарзан закликав малп до допомоги. Але що з його крику, коли малпи не прибули? Скоро вони всі повирають.

Не маючи нічого до страчення, Том собі набрав повні груди повітря і закликав малп до допомоги, думаючи, що йому пощастить краще.

Але це зашкодило. Малпи вчувши крик Тома зупинились і гнівно заговорили до Гу-Джага: „Це не Тарзан, а малтий тарманган“.

„Малий тарманган є нашим ворогом. Ми йому не будемо помагати. Гу-Джаг не має добрих вух“. Інша малпа заговорила: „Вертаймо назад“.